

Nieuwsbrief rechtsgeschiedenis – juni 2007

zie ook: www.rechtsgeschiedenis.be

Woord vooraf

Waarde collegae,

Er waart een spook doorheen de wandelgangen van onze universiteiten, dat studenten doet gaar koken in hun eigen angstzweet en bleek wegtrekken als zij deze grauwe gruwel in de ogen kijken: de examens! Voor hen wiens eigen confrontatie met de statige leermeesters van weleer nog slechts een mooi gecompartmenteerde herinnering vormt, lijkt het allemaal niet zo bloedstollend meer... Zeker en vooral als deze periode de tijd en mogelijkheid biedt om eindelijk dat vermaledijde artikel af te werken dat al maanden in de onderste lade zit te gisten. Of om op congres te gaan naar steden met ronkende, exotische namen zoals Dijon of Kopenhagen! Het gerucht doen trouwens de ronde dat het congres van de “*Grande Société*” volgend jaar doorgaat in Leuven, met als thema “*l’acculturation du droit*”. Men zegge het voort, men zegge het voort...

D. HEIRBAUT
B. DEBAENST

Recente publicaties

2007

JANSE, Antheun, *Verkochte vrijheid. Het Leerdamse stadsrecht van 1407*, Hilversum, Verloren, 2007, 135 p., ISBN: 978-90-6550-988-8 (Prijs: EUR 15,00)

2005

BENDERS, Jeroen, *Bedrijfsstructuur en schriftcultuur, Een analyse van de bestuurlijke verschriftelijking in Deventer tot het eind van de 15de eeuw*, Reeks IJsselacademie 173, 2005, 382 p., ISBN 90-6697-161-4.

Tot de late dertiende eeuw was de schriftcultuur in Deventer beperkt tot de geestelijkheid die aan de kapittelkerk van Sint Lebuïnus was verbonden. In deze studie onderzoekt Jeroen Benders de factoren die verantwoordelijk waren voor het ontstaan en de evolutie van het bestuurlijke schriftgoed tussen grofweg 1200 en 1500. Deze waren verbonden met de opkomst van een geletterde koopliedenklasse die zich ontworstelde aan de greep van de landsheer, de bisschop van Utrecht.

De versnelling van het verschriftelijkingsproces in de eerste helft van de veertiende eeuw hing samen met een specialisatie naar taken binnen het schepencollege. Nieuwe impulsen kwamen er in de vroege 15de eeuw, toen de burgerij om rechtsgelijkheid en rechtszekerheid vroeg en controle eiste op de stadsfinanciën.

Een van de conclusies van Benders luidt, dat de alfabetiseringsgraad in Deventer in de late veertiende en in de vijftiende eeuw hoger was dan tot nu toe werd aangenomen.

ROBIJN, Vincent, *Het recht van een vrije Friese stad. De stadboeken van Bolsward (1455-1479)*, Hilversum, Verloren, 2005, 164 p., ISBN 90-6550-877-5

In 1455 maakte Bolsward zich definitief los van het platteland en werd het een autonome stad. In dat jaar werden in een 'stadboek' namelijk meer dan honderd keuren opgetekend die betrekking hebben op vrijwel alle facetten van de stedelijke samenleving: van voorschriften voor de verkiezing van schepenen tot maatregelen tegen het dobbelspel. Vincent Robijn beschrijft het ontstaan en het karakter van het stadsrecht van Bolsward. Hij analyseert de invloed van het ontbreken van landsheerlijk gezag in middeleeuws Friesland op de juridische achtergrond en de inhoud van het stadsrecht en besteedt aandacht aan de betrokkenheid van de bekende pater Burgman bij de totstandkoming ervan. Ook laat hij zien wat de rechtsbepalingen vertellen over conflictbeheersing en omgangsvormen in laatmiddeleeuws Bolsward. Aan deze studie zijn de volledige edities van het 'stadboek' van 1455 in de herziene versie van 1479 toegevoegd.

2004

VAN DE PAS, Wil, *Tussen centraal en lokaal gezag: bestuurlijke organisatie en financieel beheer in Gelre en Holland tijdens de Habsburgse periode*, Hilversum, Verloren, 2004, 208 p., ISBN 90-6550-831-7

De jonge veelbelovende onderzoeker Wil van de Pas was na zijn studie Middeleeuwse geschiedenis in Nijmegen zeer geïnteresseerd geraakt in de Gelderse institutionele geschiedenis, en dan vooral in die van de tweede helft van de zestiende eeuw, de Habsburgse periode. Zijn onderzoek en publicaties bewogen zich dan ook veelal op dat terrein, waarbij de nadruk lag op de rol, positie en functie van de Gelderse Rekenkamer. Het proefschrift dat hij daarover voorbereidde, heeft hij door zijn plotselinge dood in 2001 echter niet kunnen voltooien. Vier vrienden en collega's – zijn beoogde promotores prof. dr. H. de Schepper (emeritus hoogleraar RUN), prof dr. F. Keverling Buisman (directeur Gelders Archief), drs. B. Thissen (stadsarchivaris van Kleef) en drs. T. Maas (uitgever) – hebben een aantal van zijn belangrijkste (en soms lastig bereikbare) artikelen en bijdragen in deze postume publicatie bijeengebracht, als hommage aan Wil van de Pas en als bijdrage aan dit nog onontgonnen deel van de Gelderse geschiedenis.

Kalender

19-21 juni –Internationaal Symposium: “To Collect the minds of the Law” – Malmö, Sweden.

Dit symposium handelt over de geschiedenis van rechtsboeken, verzamelingen ervan en rechtsbibliotheken. Een belangrijk doel van dit symposium is van interdisciplinair onderzoek te stimuleren. De taal van de conferentie is het Engels. Kostprijs is 1500 Kronen. Om deel te nemen moet je snel inschrijven bij:

Professor Kjell A. Modeer
Faculty of Law
Lund University
P.O. Box 207
SE - 221 00 Lund
SWEDEN
E-mail: Kjell_A.Modeer@jur.lu.se

Calls for papers

13-14 oktober 2007: Congrès de l'Association Bourguignonne des Sociétés Savantes - Autun

Het thema van dit congres is « *L'eau et les ressources du sous-sol dans la vie des hommes, de L'Antiquité* ».

Vanzelfsprekend kunnen ook lezingen gehouden worden over andere onderwerpen in verband met de rechtsgeschiedenis. Voorstellen moeten gestuurd worden naar de voorzitter van de *Société pour l'histoire du droit et des institutions des anciens pays Bourguignons, comtois et romands*, Pierre Bodineau.

Varia

→ De **Alan Watson Foundation**, een vzw van de Universiteit van Belgrado, meldt dat zij een nieuwe rubriek “*online publications*” heeft op haar website, met teksten over rechtsvergelijking en rechtsgeschiedenis. Mensen die dit wensen, kunnen hier hun artikels op laten plaatsen. Het feit dat een artikel op deze website verschijnt, verhindert niet dat de artikels nog elders gepubliceerd kunnen worden.

<http://www.alanwatson.org/publications.htm>

→ **Lidmaatschap van Standen en Landen**

De algemene vergadering van 27 november 2006 van de vzw Standen en Landen heeft het lidgeld voor 2007 bepaald op € 45. In dit bedrag is tevens de bijdrage voor de *International Commission for the History of Representative Parliamentary Institutions* en het jaarboek

Parliaments, Estates & Representation, uitgegeven door Ashgate, inbegrepen. Indien men het lidmaatschap wenst te hernieuwen, wordt men verzocht het bedrag van € 45, bij voorkeur voor 30 juni 2007, over te maken op rekening 068-2137204-30 van 'Standen en Landen, Victor van Hallaan 7, 2300 Turnhout'.

Het volgende congres van de *International Commission for the History of Representative Parliamentary Institutions* heeft plaats te Edinburgh van 4 tot 7 september 2007.

Verder zal in de nabije toekomst een studiedag georganiseerd worden in samenwerking met het Genootschap Advocaten Publiekrecht over de geschiedenis van de beoefening van het publiekrecht in België na de Tweede Wereldoorlog.

Tenslotte zal in de loop van 2007 de oude boekenstock van de reeks *Standen en Landen* gratis ter beschikking gesteld worden van de leden.

Met vriendelijke groeten,

Dirk Heirbaut
Bruno Debaenst
M.m.v.
Chris Coppens
Margreet Duynstee
Sjoerd Faber
Rik Opsommer

Wilt U bepaalde vragen, mededelingen of aankondigingen van congressen, boeken e.d. over rechtsgeschiedenis of Romeins recht via deze lijst laten verspreiden of wilt U dat een collega of vriend aan deze lijst toegevoegd wordt, mail dan naar een van de editors:

Dirk.heirbaut@ugent.be
Bruno.debaenst@ugent.be
s.faber@rechten.vu.nl
archieff@ieper.be
M.C.I.M.Duynstee@law.leidenuniv.nl
e.c.coppens@planet.nl

De vorige nieuwsbrieven kan U vinden op: www.rechtsgeschiedenis.be

Deze boodschap is U toegezonden omdat uw emailadres voorkomt in de lijst van ca. 300 rechtshistorische belangstellenden die bijgehouden wordt door het Instituut voor Rechtsgeschiedenis van de Universiteit Gent. Komt uw naam bij vergissing in deze lijst voor en wilt U geen verdere mails over rechtsgeschiedenis ontvangen, wilt U dat dan laten weten door een e-mailtje naar:

Dirk.heirbaut@ugent.be

Uw naam zal dan uit de lijst verwijderd worden.

Mogen wij de abonnees van de nieuwsbrief vragen steeds de wijziging van hun emailadres mee te delen.
